

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.755/2017/12.

A tanács tagjai: . Farkas Attila a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Csőke Andrea bíró

A felperes: S I Korlátolt Felelősségű Társaság

A felperes képviselője: Forgács és Kiss Ügyvédi Iroda ügyintéző:
dr. László András ügyvéd

Az alperesek: M Á I. rendű

B I és F Részvénytársaság VIII. rendű,

S H Kereskedelmi Részvénytársaság XI. rendű,

M B Zrt. XII. rendű,

L-M É L Korlátolt Felelősségű Társaság „felszámolás alatt” XVIII.
rendű,

M Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
„kényszertörlesztés alatt” XX. rendű,

D Sz és J I Korlátolt Felelősségű Társaság XXII. rendű,

N M XXIII. rendű,

C-O H Nagykereskedelmi és Szolgáltató Zártkörűen Működő
Részvénytársaság XXIV. rendű,

I H Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXV. rendű,
XXVI. rendű,

N N I Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXVIII. rendű,

M M F B Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXIX. rendű,

M E M Á Sz Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXX. rendű,

M K Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXXI. rendű,
XXXII. rendű,

M G T Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXXIV. rendű,

T K RT. „felszámolás alatt” XXXV. rendű,

K & Co. S B és P Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXXVI. rendű,

C P Zártkörűen Működő Részvénytársaság XXXVII. rendű

I. rendű alperes képviselője: Törös Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr.
Törös Judit ügyvéd

VIII. rendű alperes képviselője: Dr. Sóvári Botond jogtanácsos,

XI. rendű alperes képviselője: Dr. Fitz Ágnes jogtanácsos,

XII. rendű alperes képviselője: Dr. Fonyó Gyula jogtanácsos,

XVIII. rendű alperes képviselője: Dr. Bódis Pál ügyvéd

XX. rendű alperes képviselője: Dr. Zsögöny Ilona ügyvéd ügygondnok

XXII. rendű alperes képviselője: Sár és Társai Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Csányi Balázs ügyvéd

XXIII. rendű alperes képviselője: Dr. Rácz Gábor jogi referens,

XXIV. rendű alperes képviselője: Dr. Oszterhuber Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: dr. Oszterhuber Krisztián ügyvéd

XXV. rendű alperes képviselője: Dr. Kimlei Zsuzsanna ügyvéd

XXVI. rendű alperes képviselője: Kovács és Kálmán Ügyvédi Iroda

ügyintéző: dr. Kálmán Balázs ügyvéd

XXVIII. rendű alperes képviselője: Dr. Décsy Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Décsy Gábor ügyvéd

XXXI. rendű alperes képviselője: Dr. Kutassy Kálmán ügyvéd

XXXV. rendű alperes képviselője: NÓVUM Pénzügyi Gazdasági Tanácsadó
és Műszaki Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság
felszámoló

A per tárgya: Szerződés érvényességének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi
Ítéltábla 16.Gf.40.635/2016/10. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Bíróság
7.G.42.256/2014/105. számú ítélet.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a XX. rendű alperesre vonatkozó részében
- a XX. rendű alperest képviselő ügygondnok részére megállapított,
illetve megítélt első- és másodfokú ügygondnoki díjra vonatkozó
rendelkezéseket nem érintve - az elsőfokú ítéletre is kiterjedően
hatályon kívül helyezi, és a pert ebben a körben megszünteti;

egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű
alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint felülvizsgálati
eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A szám alatti, Budapest kerület belterületi ingatlan (a továbbiakban: ingatlan) 2000. április 21-éig a Magyar Állam I. rendű alperes kizárólagos tulajdonát képezte, kezelője 1979-től a per korábbi II. rendű alperesének jogelődje volt. Az ingatlannak ma már több tulajdonosa van.
- [2] A volt II. rendű alperesi jogelőd gesztorsága mellett az ingatlanon 1980-1988 között több külkereskedelmi állami vállalat sportcentrumot létesített. A beruházáshoz a pénzeszközöket az abban résztvevő vállalatok bocsátották rendelkezésre. A megvalósult létesítményt a beruházó vállalatok közösen használták. A volt II. rendű alperesi jogelőd a tulajdonjog tárgyai között a könyveiben csak az ingatlan saját beruházásával arányos részét tartotta nyilván, a többi abban idegen tulajdonként szerepelt. Átalakulásakor az idegen tulajdon a könyveiből kivezetésre került.

- [3] A beruházás megvalósítása még folyamatban volt, amikor a külkereskedelmi vállalatok államigazgatási felügyelet alá kerültek, tulajdonosi irányításukat az Állami Vagyongynökség (a továbbiakban: ÁVÜ) vette át. Az ÁVÜ 1991-ben megkezdte az egyes állami vállalatok gazdasági társasággá történő átalakítását, míg mások jogutód nélküli megszüntetését, felszámolását. A volt II. rendű alperes jogelődjének átalakítását 1991. szeptember 1-ji hatállyal határozta el; a II. rendű alperes ÁVÜ által jóváhagyott alapító okiratának mellékletét képező apportlista az ingatlan 190/10000-ed tulajdoni hányadát tartalmazta. A jogutód II. rendű alperes cégbejegyzésével jogelődjének kezelői joga az átalakulás napjával megszűnt.
- [4] Még a volt II. rendű alperes átalakulását megelőzően, 1991-ben, a beruházásban részt vett vállalatok, illetve jogutódaik megállapodtak az ingatlan kezelői jogának a beruházás során befektetett költségviselés arányában történő megosztásáról, és az ingatlan további közös üzemeltetéséről. A volt II. rendű alperesi jogelőd mint kezelő a szerződésben hozzájárult a többi külkereskedelmi vállalat kezelői joga megosztás arányában történő ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez, azonban a II. rendű alperes bejegyzés iránti kérelmét a földhivatal - hiánypótlási kötelezettség elmulasztása miatt - elutasította.
- [5] A beruházásban érdekeltek, illetőleg jogutódaik 1994 februárjában újabb megállapodást írtak alá a kezelői jog arányos megosztásáról azzal, hogy az időközben gazdasági társasággá átalakult szervezeteket, valamint a Magyar Gazdasági Kamarát mint társadalmi szervezetet nem kezelői, hanem tulajdonjog illeti meg. Rögzítették, hogy az ingatlanra vonatkozó kezelői jog eszmei hányadrésze - a kezelői jog megosztásának hiányában - az átalakulás során az alapítói vagyon, illetőleg a törzstőke részeként mint nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás a társaságok apport jegyzékében szerepel. E második megállapodásra alapított bejegyzési kérelemnek a földhivatal első- és másodfokon is helytadott, azonban a Fővárosi Bíróság - a Legfelsőbb Bíróság 2004. november 30-án kelt Kfv.III.37.083/2004/10. számú ítéletével hatályában fenntartott - ítéletével az ingatlanügyi hatóságok első- és másodfokú határozatait hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, amely az új eljárást jelen per jogerős befejezéséig felfüggesztette.
- [6] A felperes 1998 és 2008 között a beruházásban érdekelt állami vállalatoktól, az azokból átalakult gazdasági társaságoktól, illetve azok felszámolóitól adásvételi szerződéssel megvásárolta, vagy azok a felperesbe apportálták az ingatlan összesen 7427/10.000-ed részének kezelői, illetve tulajdonjogát.
- [7] A felperes a 2008. december 30-án előterjesztett, módosított keresetében az ingatlanra megkötött adásvételi szerződések és vagyonbeviteli (apport) megállapodások érvényességének megállapítását, és egyes esetekben a tulajdonjoga hatályában fenntartását, más esetekben a tulajdonjogának ingatlan-

nyilvántartásba bejegyzése érdekében a földhivatal megkeresését kérte. Kérte a fentiek túrésére kötelezni az alpereseket, részben mint az ingatlan bejegyzett társtulajdonosait.

- [8] Az elsőfokú bíróság a 7.G.41.906/2008/71. számú részítéletével megállapította, hogy a felperes a részítélettel elbírált ingatlanhányadok (4647/10.000-ed) tulajdonjogát adásvétel, illetve apportálás jogcímén a szerződő felek közbenső tulajdonszerzése mellett megszerezte. Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljárt Fővárosi Ítéltábla a 13.Gf.40.615/2010/7. számú részítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta, és a felperes keresetét a részítélettel elbírált részében elutasította.
- [9] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Gfv.IX.30.412/2011/10. számú részítéletében két ingatlanrész (a volt II. rendű alperes esetében 190/10.000-ed, a volt VI. rendű alperes esetében további 190/10.000-ed rész) vonatkozásában a jogerős részítélet keresetet elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezte és a keresetnek helyt adó elsőfokú részítéletet helybenhagyta. A másodfokú részítéletnek az ezt meghaladó, keresetet elutasító rendelkezését hatályában fenntartotta.
- [10] Határozata indokolásában kifejtette, abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes az ún. közbenső szerzők jogszerzésének igazolása mellett megszerezhet-e az egyes ingatlanrészek tulajdonjogát, tulajdonjoga bejegyzésének volt-e akadálya. Ehhez azt kellett vizsgálnia, hogy mi tekinthető az 1997. évi CXLI. törvény végrehajtása tárgyában kiadott 109/1999.(XII.29.) FMV rendelet 87. §-a szerinti bejegyzésre alkalmas okiratnak. Rögzítette, az érvényes szerződéssel jogszerző perben bizonyíthatja a tulajdonszerzési jogcímének fennállását, és kérheti a tulajdoni igénye megszerzésének bírói ítélettel történő megállapítását, továbbá a bejegyzett tulajdonos annak túrésára kötelezését, hogy a tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba feltüntessék. A tulajdoni igény keletkezése tárgyában hozott jogerős ítélet bejegyzésre alkalmas okirat.
- [11] A Kúria megállapította, tekintve hogy a volt a II. rendű alperesen kívül a többi külkereskedelmi vállalat nem volt a vagyonmérlegeikben feltüntetett ingatlanrészek bejegyzett kezelője, az állami vállalatok átalakulásával létrejött gazdasági társaságok - két kivétellel - nem szerezhették meg az ingatlanrészek tulajdonjogát. Kifejtette, a kezelővel kötött megállapodás alapján az ingatlanrészeket saját könyveikben nyilvántartó vállalatok felett az állam tulajdonosi jogait az ÁVÜ, utóbb az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság (a továbbiakban: ÁPV. Rt.) gyakorolta. Az ÁVÜ a vállalatokat az államigazgatási felügyelet alá vonhatta, és amennyiben az átalakulásukról döntött, úgy jogosult volt meghatározni annak feltételeit és módját. Az állami vállalat, illetőleg annak vagyona a gazdálkodó szervezetek és a gazdasági társaságok átalakulásáról szóló 1989. évi XIII. törvény (a továbbiakban: Át.), majd 1992. augusztus 27-től az időlegesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről,

hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV. törvény (a továbbiakban: Iát.) hatálya alá tartozott. A földről szóló 1987. évi I. törvény (a továbbiakban: Ftv.) értelmében az állam tulajdonában álló ingatlanok felett az ÁVÜ gyakorolta a tulajdonosi irányítást. Az ingatlant kezelésbe adhatta, a kezelői jogot visszavonhatta.

- [12] A beruházásban részt vett vállalatok a volt II. rendű alperessel mint kezelővel 1991-ben ugyan megállapodtak a kezelői jog megosztásában és társkezelői jog létesítésében, azonban a társkezelői jog az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés hiányában nem jött létre. A megállapodás az arányokat sem tüntette fel, így ezen okirat alapján már csak emiatt sem volt lehetséges a társkezelői jog megszerzése.
- [13] Az 1994-ben kötött újabb megállapodás pedig azért nem tekinthető a kezelői jogok megosztása tárgyában joghatás kiváltására alkalmas okiratnak, mert a részben már gazdasági társasággá átalakult, részben még vállalati formában működő vállalkozások joghatályosan arról nem állapodhattak, mivel - két kivételtől eltekintve - sem kezelői, sem tulajdonjoggal nem rendelkezhettek az ingatlanon.
- [14] A Kúria e körben kifejtette, az Át., illetve az Iát. rendelkezései alapján az átalakulási vagyommérleget (vagyommérleg-tervezetet) az állami vállalatnak kellett elkészíteni, a gazdasági társaságot létrehozó létesítő okiratot az ÁVÜ írta alá alapítóként. Nem helytálló az a jogi álláspont, miszerint az alapító okirat aláírásával az ÁVÜ elismerte, hogy a vagyommérlegben (vagyommérleg-tervezetben) szerepeltetett, azonban az ingatlan-nyilvántartásba be nem jegyzett, a kezelői jog megosztása tekintetében joghatás kiváltására nem alkalmas megállapodás alapján az adott állami vállalatot a kezelői jog megillette, és az az átalakulás folytán a gazdasági társaság tulajdonává vált. Az ÁVÜ-nek az Ftv., illetve az állami vállalatokról szóló 1977. évi VI. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) rendelkezései szerint jogi lehetősége volt arra, hogy a birtokolt és kezelt ingatlanrészek kezelőinek ismerje el az átalakuló vállalatot. Ennek a rendelkezésnek azonban kifejezettnek, egyértelműnek kellett lennie. Nem tekinthető elégségesnek az ingatlan tulajdonjogának megszerzéséhez az, hogy az ÁVÜ az átalakuló vállalat által készített vagyommérlegben valamely állami tulajdonban álló ingatlan felvétele ellen nem tiltakozott. Mivel két kivétellel a részítélettel elbírált ingatlanrészek tekintetében az ÁVÜ kifejezett átruházó nyilatkozatot nem tett, az átalakulás folytán létrejött jogutód gazdálkodó szervezetek az ingatlanrészek tulajdonjogát nem szerezték meg, így közbenső jogszerzésük révén a felperes tulajdonjogot nem szerezhették.
- [15] Az átalakulás nélkül felszámolás alá került állami vállalatok a perbeli ingatlanrészekre szintén nem rendelkeztek sem tulajdonosi, sem kezelői joggal, figyelemmel arra, hogy az osztott kezelői jogra vonatkozó megállapodások érvényesen nem jöttek létre.
- [16] A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 4. § (2) bekezdése értelmében a

gazdálkodó szervezet vagyona a tulajdonában (kezelésében) lévő vagyon. Felperes nem állította, illetve nem bizonyította, hogy a felszámolás alá került állami vállalat által jogcím nélkül birtokban tartott ingatlanhányadok értékesítésére vonatkozó tulajdonosi intézkedés lett volna, a felszámoló pedig enélkül azokat nem vonhatta be a felszámolási vagyon körébe. Erre tekintettel a felperes a felszámolóval érvényes adásvételi szerződést ezen ingatlanrészek tekintetében nem köthetett, e szerződések alapján tulajdonjogi igényt nem szerezhette.

- [17] A Kúria a részítéletében utalt arra is, ugyan a földhivatal a jogelődök, és egyes ingatlanrészekre a felperes tulajdonjogát is bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba 2000 áprilisában, a felperesnek azonban az adásvételi szerződések megkötésekor tudomása volt, illetve kellő gondosság mellett tudomása kellett, hogy legyen a földhivatali határozat bíróság előtti megtámadásáról, így jóhiszemű jogszerzőnek nem tekinthető.
- [18] A Kúria a volt II. rendű alperes vonatkozásában rögzítette, jogelődje az ingatlannak bejegyzett kezelője volt, így nem volt akadálya a jogutód rt. tulajdonszerzésének, míg a volt VI. rendű alperes esetén az ÁVÜ kifejezetten utasította az átalakulás folytán létrejött részvénytársaságot az ingatlanrész értékesítésére, ezáltal elismerte, hogy azt az átalakuláskor a részvénytársaság tulajdonába adta.
- [19] A Kúria részítélete ellen a felperes alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Az Alkotmánybíróság a 3387/2012.(XII.30.) AB végzésével a Kúria, valamint a Fővárosi Ítéltábla részítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [20] Az elsőfokú bíróság a jogerős részítéletet követően hozott 7.G.41.906/2008/96. számú ítéletével a még perben álló alperesekkel szemben előterjesztett keresetet elutasította; a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.670/2013/12. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [21] A felperes a megismételt eljárásban a keresetét fenntartotta, a még perben álló alperesek tekintetében az ingatlan tulajdonjogának összesen 2780/10.000-ed része megszerzését állította. Az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresete azon alapult, hogy egyes átalakult gazdasági társaságok a velük kötött adásvételi szerződések után megszűntek, esetükben az I. rendű alperes mint a korábbi állami vállalatok alapítója köteles tűrni az érintett tulajdoni hányadok felperes általi megszerzésének megállapítását.
- [22] A felperes a keresetében - egyebek mellett - változatlanul arra hivatkozott, azon alperesek, amelyek állami vállalatból alakultak át gazdasági társasággá, vagyonelvonó határozatok hiányában az általuk kezelt ingatlanhányadokon az átalakulásuk időpontjában

ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdont szereztek. A vagyonmérlegben megjelölt vállalati vagyonösszeg az Át. 14. § (2) bekezdése értelmében a létrejött gazdasági társaság törzstőkéjét képezi, így a gazdasági társaságok tulajdonszerzése a törvény erejénél fogva beállt, az utóbb nem vonható el.

- [23] A felperes a Kúria részítéletére tekintettel előadta, az ÁVÜ tulajdonba adáshoz történő hozzájárulását megfelelően igazolja az, ha az ÁVÜ, illetve jogutódja az önkormányzatoknak kifizette a belterületi föld ellenértékét.
- [24] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, a Kúria részítélete alapján a felperesnek a keresete eredményességéhez mind az állami vállalatok, mind az „ügynöki vállalatok” vonatkozásában az ÁVÜ tulajdoni hányadok tulajdonba adásához történt kifejezett hozzájárulását kell bizonyítania. A XX. rendű alperes az I. rendű alpereshez csatlakozva a kereset elutasítását kérte; a XXIII. rendű alperes elsődlegesen a perből való elbocsátását, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. A további alperesek érdemi nyilatkozatot nem tettek, illetve a kereset teljesítését nem ellenézték.
- [25] Az első-, illetve a másodfokú bíróság a per tartama alatt a cégjegyzékből törölt alperesek, valamint azon alperesek vonatkozásában, akikkel szemben a felperes a keresetétől elállt, a pert megszüntette, illetve a XXI. és XXVII. rendű alperesek vonatkozásában a jogutódlást megállapította.

Az első- és másodfokú ítélet

- [26] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes VIII. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetnek teljes egészében, a XII. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetnek részben helyt adva megállapította, hogy a felperes adásvétel jogcímén megszerezte az ingatlan 390/10.000-ed és további 540/10.000-ed tulajdoni hányadát, és megkereste ennek bejegyzésére az ingatlanügyi hatóságot. A további alpereseket ennek tűrésére kötelezte. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.
- [27] Határozata indokolásában rögzítette, az 1991-ben hatályos jogszabályok szerint a beruházással az állami vállalat az állam javára szerez tulajdonjogot, a beruházó pedig megszerzi a kezelői jogot, de legalábbis anyagi jogi igénye keletkezik arra, hogy a kezelői joga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön. A perbeli esetben a beruházás megindulásakor és annak befejezésekor is volt az ingatlannak bejegyzett kezelője, aki a beruházásban részt vett, ezért a ráépítés tényével minden további intézkedés nélkül a beruházás tárgyán ő szerezte meg a kezelői jogot. A társberuházóknak kötelmi igénye keletkezett csak a kezelői jog megosztására. Az 1988. évi VI. törvény (a továbbiakban: 1988. évi Gt.) hatálybalépését megelőzően is társasági formában működő, állami tulajdonban álló ún. „ügynöki vállalatok” jogi helyzete annyiban más, hogy az átadott vagyonon nem kezelői, hanem

tulajdonjogot szereztek, az állami tulajdonban lévő ingatlanok azonban e társaságok is csak kezelői lehettek. Azon tulajdonjogot a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 1991 szeptemberében hatályos 138. § (2) bekezdése szerint ráépítéssel nem szerezhettek. Az 1991-ben és 1994-ben kötött érvénytelen megállapodások a kezelői jog megosztásának joghatását nem váltották ki, ezért kezelői jog alapján az „ügynöki vállalatok” sem szerezhettek az egyes ingatlan hányadok tekintetében tulajdonjogot. A Kúria részítélete alapján ezért azt kellett vizsgálni, hogy az I. rendű alperes jogelődje kifejezett nyilatkozattal hozzájárult-e az ingatlan egyes tulajdoni hányadainak a jogutód társaság tulajdonba adásához.

- [28] Az elsőfokú bíróság - elfogadva a felperes által e körben előadottakat - úgy ítélte meg, hogy a belterületi föld ellenértékének kifizetése a területileg illetékes önkormányzat részére mint közvetett bizonyíték alkalmas annak igazolására, hogy az ÁVÜ az adott ingatlanhányad tulajdonba adásához hozzájárult, ezért ebben a körben folytatta le a felperes indítványának megfelelően a bizonyítási eljárást. Annak eredményeként a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben - indokai részletes kifejtése mellett - ítéleti bizonyossággal nem tudta megállapítani az egyes ingatlanhányadok után a belterületi földérték megfizetését az önkormányzat részére, illetve azt, hogy az ÁVÜ az ingatlanhányad tulajdonba adásához, vagy értékesítéséhez kifejezetten hozzájárult, ami a kereset túlnyomó részének elutasításához vezetett. A felperes további bizonyítási indítványait - indokai részletes kifejtése mellett - elutasította.
- [29] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit - a XVI. rendű alperesre vonatkozó, hatályon kívül helyezett rendelkezést meghaladóan - helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság döntésével és az ítéletben kifejtett indokaival egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet hatályon kívül helyezésére alapot adó eljárási szabálysértést nem követett el, és nem merült fel olyan bizonyítás szükségessége sem, amely az elsőfokú eljárás megismétlését indokolná. Az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás sem lenne alkalmas annak igazolására, hogy a felperes a perbeli ingatlanrészek tulajdonjogát megszerezte. A másodfokú bíróság a felperes eljárási szabálysértésekre vonatkozó fellebbezési hivatkozásait érdemben megalapozatlannak találta.
- [30] Az ügy érdemét tekintve megállapította, figyelemmel a Kúria részítéletében foglaltakra, a felperes fellebbezésében is fenntartott érvelése csak abban az esetben vezethetne eredményre, ha az átalakuló vállalatok vagyonmérlegében feltüntetett kezelői jogok érvényes kezelői jog megosztásra vonatkozó szerződésen alapultak volna; az átalakuló vállalat bejegyzett kezelője lett volna az ingatlan, illetve az ingatlan egy részének. Mindezek hiányában egy adott ingatlanrész kizárólag akkor válhatott a

jogutód gazdasági társaság törzstőkéjévé (alaptőkéjévé), ha az állam tulajdonosi jogait gyakorló vagyonkezelő szervezet az átalakuló vállalatot az ingatlanrész kezelőjének elismerte, illetőleg kifejezett átruházó nyilatkozatot tett. Ennek bizonyítása a felperest terhelte.

- [31] Az 1990. március 1-jét követően gazdasági társaságokká átalakuló vállalatok tekintetében ugyan a vagyonmérlegek tartalmazták a perbeli tulajdoni hányadokat, azonban az a kezelői jog megosztására vonatkozó érvénytelen megállapodáson alapult, ezért a jogutód gazdasági társaságok nem szerezhettek azokon tulajdonjogot, továbbá azért sem, mert a jogelőd állami vállalatoknak nem volt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett kezelői joga. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a bizonyítékokat, amely szerint a C V Vállalat átalakulása során nem állapítható meg egyértelműen, hogy pontosan mely ingatlan ingatlanhányad után került sor az Iát. 42. § (3) bekezdés c) pontja alapján a vállalat vagyonmérlegében szereplő belterületi föld ellenértékének Fővárosi Önkormányzat részére történő megfizetésére. A Budapest, II. kerületi Önkormányzat részére történő kifizetés igazoltságának hiányát helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság a felperes terhére. Nem bizonyított továbbá az sem, hogy ez esetben az ingatlanhányad szerepelt a jogelőd vállalat vagyonmérlegében.
- [32] A felperes alaptalanul sérelmezte a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta az I. rendű alperes nyilatkozatát, amely szerint további iratok nem állnak rendelkezésére, és nem kötelezte az I. rendű alperest a vagyonelvonó határozatok becsatolására. A másodfokú bíróság megítélése szerint sem értékelhető ez az I. rendű alperes terhére, egyrészt azért, mert az ÁVÜ-nek, illetve az ÁPV. Rt.-nek korlátlan lehetősége volt az állami vállalat és az állami vagyon sorsának meghatározására, másrészt azért, mert a per jelen I. rendű alperese nem azonosítható a privatizáció során eljáró állami vagyonkezelő szervezetekkel, azok nem jogelődei az I. rendű alperesnek, harmadrészt azért sem, mert az elvonás ténye irreleváns, ugyanis függetlenül az elvonástól, vagy annak hiányától, a felperes kizárólag abban az esetben szerezhett tulajdonjogot, ha a tulajdonos kifejezetten és egyértelműen az ingatlanhányadot az adott vállalat tulajdonába adta.
- [33] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal az Á Rt. volt vezérigazgató-helyettesének a Pénzügyminisztériumhoz címzett levele értékelését illetően is, és ennek következményeként az annak alapjául szolgáló tanulmányt készítő jogász tanúkénti meghallgatása mellőzésével. Tévesnek ítélte a felperes e körben előadott álláspontját, amely szerint a levél az ingatlan 27,47 %-a vonatkozásában a tulajdonjog elismerésének minősül, és ezért a bizonyítási teher megfordult. Ezzel szemben a volt vezérigazgató-helyettes a levelében éppen arról adott tájékoztatást, hogy a volt II. rendű alperesi jogelőd törlését követően az ÁPV. Rt. vagyonkezelői joga bejegyzésére kerülhet majd sor, melynek eredményeként az Á. Rt. azzal jogosult lesz rendelkezni, és kész az

ingatlanon található létesítmények tulajdonjoga tekintetében az azokat létesítő vállalatokkal, illetve jogutódaival tárgyalni. Az is megállapítható továbbá, hogy a levél alapjául szolgáló jogi vélemény készítője az átalakuló vállalatok vagyonmérlegében szereplő adatokat vette figyelembe, ugyanakkor a vagyonmérlegek tartalma az érvénytelen kezelői jog megosztásán alapult. A jogi vélemény kialakításakor a Kúria utóbb hozott részítélete, az abban kifejtett álláspont még nem volt ismert.

- [34] A másodfokú bíróság megállapította, tévesen hivatkozik a felperes arra, hogy a beruházásban részt vett állami vállalatok által alapított gazdasági társaságoktól megvett ingatlanhányadok tekintetében jóhiszemű jogszerzőként védelem illetné meg. E társaságokba az alapító vállalat apportálta a külkereskedelmi sportparki beruházáshoz kapcsolódó jogokat, azonban a nemo plus iuris elve alapján a felperes sem szerezhette többet, mint amivel a jogelődje rendelkezett, tehát ha az jogcím nélkül tartotta az ingatlanhányadot birtokban, illetve tulajdonszerzése bizonyítatlan, tőle a felperes tulajdonjogot nem szerezhette.
- [35] A másodfokú bíróság az 1990. március 1-jét megelőző, az ún. spontán privatizáció időszakában történt átalakulások tekintetében rögzítette, e körben is helytálló az elsőfokú bíróság megállapítása, amely szerint a felperes az ingatlanrészek vagyonkezelő szervezet (minisztérium) általi tulajdonba adásának tényét nem bizonyította.
- [36] A felperes azon tulajdoni hányadok vonatkozásában, melyeknek megszerzését a felszámolási eljárás során kötött szerződésekből vezeti le, szintén tévesen hivatkozik arra, hogy az I. rendű alperesnek igénypert kellett volna indítania, amennyiben vitatta, hogy az ingatlanhányad felszámolási vagyon részét képezi. Ezzel szemben az ingatlan bejegyzett tulajdonosa az I. rendű alperes volt, és a felperes jelen per eredményeként éppen a bejegyzett adattal szemben kívánja a tulajdonjogát bizonyítani.
- [37] Az „ügynöki vállalatok” az 1988. évi Gt. hatálybalépését megelőzően hatályos rPtk. 685. § c) pontja szerint egyéb állami gazdálkodó szervnek minősültek. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság e körben is helytálló indokait a fellebbezésre tekintettel azzal egészítette ki, hogy bár ezen gazdasági társaságok az 1988. évi Gt. 332. § (1) bekezdése alapján kötelesek voltak az alapszabályukat, illetve a társasági szerződésüket 1989. december 31-ig az 1988. évi Gt. rendelkezéseinek megfelelően módosítani, és azt a cégbíróságnak bejelenteni, azonban a módosítás nem teremthet jogcímet a tulajdonszerzésre. A tulajdonosi jogokat gyakorló miniszter engedélyével, jóváhagyásával sem kerülhetett olyan ingatlanvagyon az 1988. évi Gt. szerint működő társaság vagyonába, amellyel - érvényes szerződés vagy tulajdonszerzés alapjául szolgáló más jogcím hiányában - nem rendelkezett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [38] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati

kérelmet, amelyben annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének helytadó határozat hozatalát kérte. Kifejezett nyilatkozata szerint nem kéri a felülvizsgálati eljárás lefolytatását azon alperesek tekintetében, amelyekről a Kúria felülvizsgálati részítélete, illetve az elsőfokú ítélet fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése alapján a tulajdonjogot megszerezte. Állította, a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 50. § (1) bekezdését, 61-65. §-ait, 111-112. §-ait, 128. §-át, 72. §-át, 190. §-át, 195. § (6) bekezdését, az Ávtv. 28. §-át, az állami vállalatokról szóló 1977. évi VI. törvény végrehajtásáról szóló 33/1984.(X.31.) Mt. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 32. § (3) bekezdését, az rPtk. 32. § (3) bekezdését, az Át. 5., 8. és 11. §-át, az 1988. évi Gt. 177. §-át, valamint arra tekintettel, hogy a perben eljáró bíróságok döntése a Kúria részítéletében kifejtett állásponton alapul, amely több okból alkotmányellenes, a jogerős ítélet a fentieken túl sérti az Alaptörvény R) cikke (2) bekezdését, 28. cikkét és XXVIII. cikkének (1) bekezdését.

- [39] A felperes eljárásjogi szabálysértésként arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a volt II. rendű alperes képviselte tekintetében a fellebbezésében előadott jogszabálysértést azon az alapon nem vizsgálta, hogy az orvosolhatatlan, mivel a per a volt II. rendű alperes vonatkozásában a jogerős részítélettel befejeződött, és azóta a volt II. rendű alperest a cégjegyzékből is törölték. Ezzel szemben hangsúlyozta, hogy a per egésze még nem zárult le, ezért a II. rendű alperessel összefüggésben elkövetett súlyos eljárási hiba orvoslásának van helye.
- [40] További eljárási szabálysértésként jelölte meg a felperes - a fellebbezésével egyezően - a XVIII. rendű alperes tekintetében az eljárás félbeszakadása megállapításának, illetve a jogutódlás tárgyában hozott fellebbezhető határozat hozatalának hiányát, ezáltal jogorvoslati joga sérelmét.
- [41] A felperes állította továbbá, hogy a XXV. rendű alperesnek nincs a bíróság által érvényesen és hatályosan kijelölt felszámolója. Az új felszámolót a cégbíróság a korábbi felszámoló törlését követő 20 hónap elteltével jegyezte csak be a cégjegyzékbe, azonban a cégbejegyzés kijelölés hiányában érvénytelen és hatálytalan. Nem fedí a valóságot a jogerős ítélet azon megállapítása, amely szerint a volt felszámoló cégjogi megszűnése és az új felszámoló kijelölése egy időpontra tehető. A képviseleti jog és a meghatalmazott képviselő eljárási jogosultságának vizsgálata a per minden szakaszában hivatalból kötelező. Jogszerű képviselet hiányában az ítélet kézbesítése sem történhetett meg szabályszerűen a XXV. rendű alperes részére. E körben a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget.
- [42] A felperes a fellebbezésében írtakat megismételve eljárási szabálysértésként nevesítette a per tárgyalásának elsőfokú bíróság

általi elkülönítését az egységes pertársaságra hivatkozással, valamint azt, hogy az elkülönítést követően az újraegyesítésről a bíróság nem rendelkezett, és anélkül hozott az elkülönített rész tekintetében is határozatot.

- [43] A felperes az 20/2017.(VII.18.) AB határozatra hivatkozással az érdemi döntésre kiható eljárási szabálysértésként jelölte meg azt is, hogy a Kúria a részítéletében nem tett eleget indokolási kötelezettségének, jogszabályi hivatkozás nélkül deklarálta azt az álláspontját, hogy a tulajdonjog megszerzéséhez az átalakulási vagyonmérleg jóváhagyásán kívül további tulajdonba adásról szóló nyilatkozat is szükséges. Felperes véleménye szerint az Európai Unió Bírósága gyakorlata alapján a lezárt ügyben hozott későbbi jogértelmezéssel a Kúriának jelen felülvizsgálati eljárásban lehetősége van, illetve kötelezettsége áll fenn annak vizsgálatára, hogy a korábbi részítéletével lezárt perszakaszban hozott döntése nem volt-e alkotmányosértő. E vizsgálat eredményeként pedig kérte annak megállapítását, hogy a Kúriát jelen eljárásban a korábbi részítélete nem köti. Erre az is alapul szolgál, hogy a részítélet ellentétes a Legfelsőbb Bíróság Pf.VI.21.299/1993/3. számú ítéletével, amely a kezelői jog megosztására vonatkozó megállapodást nem találta érvénytelennek.
- [44] A felperes előadta, jogszabálysértő módon utasították el az eljárt bíróságok az alábbi bizonyítási indítványait: az I. rendű alperes kötelezését arra, hogy csatolja be a volt II. rendű alperes kezelői jogának megvonásáról szóló ÁVÜ határozatot; ismételten keresse meg a Külgazdasági és Külügyminisztériumot annak közlésére, hogy a spontán privatizáció időszaka alatt milyen átalakulásokhoz járult hozzá; kötelezze az I. rendű alperest az Á Rt. volt vezérigazgató-helyettese levelében említett vagyonelevonó határozatok becsatolására. Felperes véleménye szerint az I. rendű alperes részéről az ügy érdemére vonatkozó bizonyítékok elhallgatása súlyos jogsértés, amely megalapozza az eljárt bíróságok ítéletének hatályon kívül helyezését. Felperes bizonyítási indítványai relevánsnak minősülnek, mivel a per során igazolást nyert, hogy több vagyonhányad is kikerült az állami tulajdoni körből, joggal feltételezhető tehát, hogy volt olyan tulajdonosi döntés, amely a volt II. rendű alperes kezelői jogának elvonásakor meghatározta a további vagyon sorsát is. A minisztérium ismételt megkeresését az is indokolja, hogy a válasza nem felelt meg a valóságnak, mely szerint további iratok nem állnak rendelkezésre, figyelemmel arra, hogy felperes azokat a levéltárban fellelte, azoban másolatot nem kaphatott róluk. A volt vezérigazgató-helyettes levele igazolja, hogy az állam tulajdonából kikerült az ingatlan 27,74 %-a. A levél azt is tartalmazza, hogy ahol nem adták a vagyont a társaság tulajdonába, ott vagyonelevonó határozatok születtek. E kijelentés nyilvánvalóan ténybeli adatokon nyugodott.
- [45] A felperes a felülvizsgálati kérelme „jogértelmezés” című fejezetében a fellebbezési kérelmében foglaltakat ismételte meg. Ennek lényege szerint az állami vállalat kezelésében lévő, illetve

a vállalatra rábízott vagyon nem vonható el. A gazdasági társasággá átalakult vállalatok az állami vállalatok általános jogutódai, melyek az átalakulási vagyonmérlegben szereplő vagyontárgyak, így az ingatlan tekintetében is tulajdonossá válnak, az a törzstőkéjük, illetve alaptőkéjük részét képezi. A jóváhagyott vagyonmérlegben szereplő ingatlan tekintetében a jogszabály további nyilatkozatként kizárólag az ingatlan-nyilvántartási bejegyzési engedélyt írja elő. Erre tekintettel a Kúria részítéletében megkívánt további nyilatkozat is csak ez lehet, azonban éppen jelen per szolgálja azt a célt, hogy igazolja a tulajdonjog megszerzését, és elérje e nyilatkozat pótlását.

- [46] Az 1988. évi Gt., illetve az gazdasági társaságokra vonatkozó azt követően hatályos törvények értelmében a tulajdonos a törzstőkét utóbb nem vonhatja el.
- [47] Felperes változatlanul fenntartotta az arra vonatkozó álláspontját, hogy az 1990. március 1. napja előtt, az ún. spontán privatizáció időszakában átalakult vállalatok esetén az átalakulásról a felügyeletet ellátó miniszter döntött, a vagyon elvonására azonban a jogosultsága nem terjedt ki, csak az átalakulás jóváhagyására, vagy annak elutasítására. A minisztériumi döntés következtében a jogutód gazdasági társaságok a megvalósuló beruházáshoz való hozzájárulás arányában a tulajdonjogot megszerezték. Hasonlóképpen a miniszter hagyta jóvá az „ügynöki vállalatok” szabályainak az 1988. évi Gt-hez való igazítását, elismerve ezzel a gazdasági társaságok befektetése eredményekét keletkezett tulajdoni várományát, így ezek is tulajdonjogot szereztek.
- [48] A felperes jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kezelői jog megosztására vonatkozó megállapodás arányában tartalmazták az egyes vállalatok vagyonmérlegei és könyvei a tulajdoni hányadokat, ebből is az következik, hogy arról a tulajdonos tudott. Abban az esetben, ha mégsem lett volna kezelői joga a volt II. rendű alperesen kívüli vállalati körnek, akkor is joga volt az állami tulajdonosnak arra, hogy bármely vagyonelemet társasági vagyonelemmé tegyen, és jogszabályi tilalom hiányában ezt meg is tette az egyes vagyonmérlegek jóváhagyásával. Felperes hangsúlyozta, a megismételt eljárásban a sajtóban megjelent hirdetéssel igazolta, hogy a perbeli ingatlan egy tulajdoni hányadát a II. rendű alperesi jogelődön kívüli vállalat kezelésében lévő vagyonként hirdették meg értékesítésre, ami azt valószínűsíti, egyben bizonyítja, hogy a többi esetben is ezt tette a tulajdonos, hiszen a privatizációs szabályok és jogszabályi előírások nem adtak más lehetőséget.
- [49] A felperes előadta, az államnak tudnia kellett arról, ha a tulajdonában lévő gazdasági társasággal szemben felszámolási eljárás indult. Amennyiben a vállalat használatában vagy kezelésében lévő perbeli ingatlanhányadot a felszámolás elrendelésekor készítendő vagyonmérleg tartalmazta, az a felszámolási vagyonba került, úgy a felperes jóhiszemű szerzőként a felszámolásáról szóló törvényi rendelkezések értelmében eredeti tulajdonszerzőnek minősül, és a felszámoló is jóhiszeműen járt el

annak értékesítésekor. Ha az állam nem indított igénypert egy vagyonelem felszámolási vagyonból kivétele érdekében, az indirekt elismerése annak, hogy a tulajdon kikerült az állami vagyon köréből.

- [50] A felperes a felülvizsgálati kérelmében az egyes alperesekre lebontva a fellebbezésével azonosan megismételte a tulajdonszerzése körében tett eseti megállapításait, vitatva a másodfokú bíróság elsőfokú bíróságával megegyező álláspontját.
- [51] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A további alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [52] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Abban felperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a felülvizsgálati kérelme nem terjed ki a keresetének helyt adó jogerős részítéleti, illetve első fokon fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezésekre. A felülvizsgálati eljárás tárgyát tehát kizárólag az ítéletnek a felperes keresetét elutasító jogerős rendelkezése képezi. Tekintettel arra, hogy a volt II. rendű alperessel szemben a felperes keresete eredményre vezetett, így rá a felülvizsgálati kérelem nem vonatkozik, a felülvizsgálati kérelemnek a vele kapcsolatos jogszabálysértésekre hivatkozását a Kúria figyelmen kívül hagyta.
- [53] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [54] A Kúria utal az rPp. 272. § (2) bekezdésében, és az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményben írtakra. Az ezekben foglaltak szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabály megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokát ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel.
- [55] A Kúria rögzíti, a felperes azon nyilatkozata, amely szerint a per teljes anyagát a felülvizsgálati kérelme részévé kívánja tenni, valamint a konkrét jogszabályhely megjelölése nélkül felhívott valamely jogszabály megsértésének állítása, továbbá jogszabályi hivatkozás nélkül előadott jogszabálysértésre való hivatkozás a felülvizsgálati kérelem fenti követelményeinek nem felel meg. Erre

tekintettel a Kúria nem tudta figyelembe venni a felperesnek az eljárási szabálysértések körében az elkülönítéssel összefüggésben hivatkozott, továbbá az anyagi jogszabálysértések körében állított, az állami vállalatokból az Át. alapján átalakult gazdasági társaságok körén kívüli alperesekre vonatkozó jogszabálysértéssel összefüggésben előadott érvelését, valamint a felülvizsgálati kérelem „konkrét eseti megállapítások” részében kifejtetteket, így érdemben csak a felülvizsgálati kérelem [54] pontnak megfelelő tartalmi követelményekkel bíró részét vizsgálta.

[56] A felperes több eljárási szabálysértést is állított, amelyek álláspontja szerint alapot adnak mindkét fokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, és új eljárás elrendelésére. A Kúria rámutat, az rPp. 275. § (3) bekezdése értelmében eljárási szabálysértés csak akkor vezethet a felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha az az ügy érdemi elbírálására kihatott. Nem tekinthető ilyennek a korábbi XVIII. rendű alperes megszűnése következtében az eljárás félbeszakadása megállapításának, majd a jogutódlásról fellebbezhető végzés meghozatalának hiányára vonatkozó érvelés az alábbiakra tekintettel. A jogerős ítéletben is kifejtettek szerint iratellenes a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság nem hozott végzést a jogutódlás tárgyában, ugyanis azt a 7.G.42.256/2014/30. számú határozatában megállapította, mely végzést a felperes fellebbezése folytán eljárt ítélőtábla a 16.Gpkf.44.257/2015/4. számú végzésével helybenhagyott. A felperes jogorvoslathoz való joga így nyilvánvalóan nem sérült. A jogutód önkéntes perbelépésével és a jogutódlás megállapításával a félbeszakadás rPp. 111. § (1) bekezdésében meghatározott oka megszűnt, a bíróság jogutóddal szemben hozta meg a jogerős ítéletét.

[57] Alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében a felszámolás alatt álló XXXV. rendű alperes vonatkozásában 2010. március 9-től 2011. november 8-ig terjedő időszakban a törvényes képviselő hiányára, majd azt követően a cégjegyzékbe bejegyzett felszámoló képviseleti jogosultságával kapcsolatos kétség alapján arra, hogy az eljárt bíróságok jogszabálysértő módon elmulasztották a képviseleti jog hivatalbóli vizsgálatát. A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 22. § (1) bekezdése szerint a cégnyilvántartás hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, továbbá a bejegyzett jogok és tények fennállását, illetve azok változásait. A perbíróság a cégbíróság változásbejegyzést elrendelő végzésének jogszerűségét, az annak alapjául szolgáló okiratok megfelelőségét nem jogosult vizsgálni. Az rPp. 195. § (6) bekezdése alapján a közokirattal szemben helye van ellenbizonyításnak, a bizonyítás azt terheli, aki annak valótlanágát állítja. Felperes azon nyilatkozata, hogy az új felszámoló cégjegyzékbe történő bejegyzése álláspontja szerint jogszabálysértő volt, a fél előadásaként ellenbizonyításnak nem tekinthető, a közhiteles

adatokat kétségesse sem teszi. A másodfokú bíróság a közhiteles cégnyilvántartás adatai alapján állapította meg, hogy a korábbi felszámoló törlésére és az új felszámoló cégjegyzékbe történő bejegyzésére egyidejűleg került sor, így az nem iratellenes. A felperes a felülvizsgálati kérelmében nem vitatta a jogerős ítéletben tett azon megállapítást, hogy a XXXV. rendű alperes képviselőjében eljáró új felszámoló részéről nem merült fel adat arra nézve, hogy jogelődje perbeli cselekményeit ne hagyta volna jóvá. Az első- és a másodfokú ítélet bejegyzett felszámoló részére történő kézbesítése ezen alperes tekintetében szabályszerűnek minősül. A felperes alaptalanul állította azt is ezen eljárási szabálysértéssel összefüggésben, hogy a másodfokú bíróság e körben nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, ugyanakkor a felülvizsgálati kérelmében a felperes megsértett jogszabályhelyként az rPp. 221. § (1) bekezdését meg sem jelölte.

[58] A Kúria nem találta az rPp. 190. §-ába foglalt okirati bizonyításra vonatkozó szabályok megsértése alapján sem jogszabálysértőnek a jogerős ítéletet, amelyre a felperes a bizonyítási indítványai elutasításával összefüggésben hivatkozott. A Kúria hangsúlyozza, a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem állította, hogy az eljáró bíróságok nem indokolták meg az rPp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően a bizonyítási indítványai mellőzését. Az indítványok releváns jellege vonatkozásában a felperes eljárás során képviselt álláspontjának változatlan fenntartása nem jelenti az általa felhívott jogszabályhely sérelmét. Az iratokból az megállapítható, hogy az I. rendű alperes a bíróság felhívására becsatolta a rendelkezésre álló okirati bizonyítékait, a K és K a bíróság megkeresésére válaszolt, adatot szolgáltatott. Az okiratok relevanciájának megítélése, illetve a fél részéről a rendelkezésre álló okiratok csatolása elmulasztásának értékelése az rPp. 206. §-a szerinti bírói mérlegelés körébe tartozó kérdés, melynek sérelmére azonban a felperes nem hivatkozott.

[59] A Gfv.IX.30.4152/2011/10. számú részítélettel kapcsolatban a Kúria álláspontja a következő: A Kúria egyes alperesek tekintetében - a jelen eljárás tárgyát képező ítélettel elbírált alperesek egy részével azonos tényállás mellett - jogi álláspontja kifejtésével hatályában fenntartotta a jogerős részítélet keresetet elutasító rendelkezését. A Kúria a részítéletéhez az rPp. 227. § (1) bekezdése értelmében kötve van, ahhoz alaki és anyagi jogerő fűződik. Ebből következően a részítélet jogszabálysértő jellegének, akár a felülvizsgálati kérelemben nevesített alaptörvényellenességének vizsgálatára, és ennek bármely jogkövetkezménye levonására nincs eljárásjogi lehetőség, ilyenre a felülvizsgálati kérelmében a felperes maga sem hivatkozott. Az e körben felhívott, az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EU Bíróság) C-2/06. számú, Kempter ügyben hozott ítélete a jelen ügyben nem irányadó. Abban az EU Bíróság egy jogerőssé vált olyan közigazgatási határozat tárgyában foglalt állást, amely a EU Bíróság későbbi ítélkezési gyakorlatára tekintettel ellentétes a közösségi joggal.

Felperes ezzel szemben a felülvizsgálati kérelmében egy jogerős bírói ítélet alaptörvény-ellenességet állítja, amelynek elbírálására az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 2. §-a és 27. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság rendelkezik hatáskörrel, és amelyet a felperes részítélet ellen előterjesztett alkotmányjogi panasza alapján meg is tett, 3387/2010 (XII.30.) AB számú végzésével azt visszautasította.

- [60] A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok azzal, hogy a további alperesek vonatkozásában a részben azonos tényállás mellett folytatódó eljárásban figyelembe vették, és - indokolási kötelezettségüknek nem pusztán a Kúria részítéletére utalással, hanem teljes körűen eleget téve - egyetértettek a Kúria részítéletében foglaltakkal, nem sértették meg az Alaptörvény felülvizsgálati kérelemben felhívott rendelkezéseit. Ugyanakkor a részítélet anyagi jogereje az rPp. 229. § (1) bekezdése értelmében csak a részítélettel elbírált kereseti kérelmek és felek tekintetében képez res judicatát, erre tekintettel a további alperesek vonatkozásában nincs eljárásjogi akadálya eltérő jogi következtetés levonásának, ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján - az abban megjelölt anyagi jogszabálysértések alapulvételével - érdemben vizsgálta a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét.
- [61] A felperes az Ávtv., a Vhr. és az rPtk. azon rendelkezéseinek megsértésére hivatkozott, amelyek szerint az állami vállalatra rábízott, illetve a kezelésében lévő vagyont főszabályként nem lehet elvonni, azonban az államigazgatási felügyelet alatt álló vállalat egyes vagyontárgyai elvonhatók. A jogszabálysértést lényegében abban jelölte meg, hogy a peresített ingatlanhányadok elvonásának hiányában azok az átalakuló vállalatok vagyonát képezték, és ilyenként az átalakulás során az általános jogutód tulajdonába kerültek az Át. rendelkezései szerint.
- [62] A Kúria - egyetértve a jogerős ítéletben kifejtettekkel - rögzíti, a felperes érvelése abban az esetben lenne helytálló, ha az ingatlan meghatározott részének az átalakuló vállalatok vagyonmérlegében szerepeltetésére érvényes jogcímen került volna sor, azonban ezt a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetett megállapítani. Az elsőfokú bíróság az ítéletében részletesen levezette, hogy az 1991-ben hatályos jogszabályok [a földről szóló 1987. évi I. tv. (a továbbiakban: Ftv.) 12. § (1) bekezdése, 17. § (1) bekezdése, a végrehajtására kiadott 26/1987. (VII. 30.) MT rendelet 1. § a) pontja, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1972. évi 31. törvényerejű rendelet 6. § (2) bekezdése] alapján a beruházással az ingatlan bejegyzett kezelője, a volt II. rendű alperes jogelődje szerezte meg a kezelői jogot a beruházás tárgyán is. A perbeli időszakban állami tulajdonban álló földön ráépítéssel tulajdonjogot nem lehetett szerezni [rPtk. 138. § (2) bekezdése]. Kezelői jog keletkezhett a tulajdonosi irányítást gyakorló szerv határozatával, vagy hatósági határozattal ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül is, vagy a (bejegyzett) kezelővel kötött

megállapodással (ilyennek tekintetendő az 1991-es megállapodás), azonban utóbbihoz annak ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése is szükséges volt. Az azonban nem történt meg, a Kúria erre is figyelemmel állapította meg a részítéletében az 1991-es megállapodás joghatás kiváltására alkalmatlan jellegét.

- [63] A Kúria fenti részítélete nem ellentétes a Legfelsőbb Bíróság Pf.VI.21299/1993/3. számú részítéletében tett megállapításokkal. Az a per - többek között - jelen per volt II. rendű alperese átalakulásával összefüggésben jelen perbeli ingatlan 1,9 %-os tulajdoni hányada után a helyi önkormányzatot megillető földérték megfizetésére irányult, a jogvita tárgyát annak összege képezte. Az abban eldöntendő jogkérdés nem az 1991-es megállapodás érvényessége volt, így annak kérdésében a Legfelsőbb Bíróság nem is foglalt állást. Az nem volt vitás a perben, hogy a volt II. rendű alperes átalakulási okirataiban az ingatlannak csak az 1,9 %-a szerepel. Ellentétes döntés, illetve joggyakorlat hiányában, de a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32. § (2) bekezdésében meghatározott jogszabályi feltételek hiányában sem állanak fenn a felülvizsgálati kérelemben indítványozott jogegységi eljárás feltételei jelen esetben.
- [64] A felperesnek a fentiekből következően azt kellett bizonyítania a perben, hogy az állami ingatlan felett tulajdonosi jogokat gyakorló szerv kifejezetten, akár közvetett bizonyítékokból levezethető módon - például az átalakulás kapcsán a területileg illetékes önkormányzatok részére a belterületi föld értékének megfelelő üzletrész (részvény) kiadásával az Át. 21. §-a alapján, vagy ellenértéke megfizetésével az Iát. 42.§ (3) bekezdés c) pontja alapján - azt a jogutód tulajdonába adta.
- [65] A Kúria nem látott alapot a korábbi részítéletében kifejtettektől eltérő jogi következtetés levonására abban a kérdésben, hogy az Át. 17/C. § (1) bekezdése, illetve az Iát. 47. § (1) bekezdése alapján a jogutód társaságok létesítő okiratának aláírása nem tekinthető a jogutód szervezet részére történő tulajdonba adásnak azon vagyonelemek tekintetében, amelyek a fentebb kifejtettek szerint érvényes jogcím nélkül szerepeltek az állami vállalat könyveiben és az általa elkészített átalakulási vagyonmérlegben, illetve vagyonmérleg-tervezetben. Annyiban osztja a Kúria a felperes álláspontját, hogy az Át. felhívott rendelkezései az állami vállalat vagyonába tartozó vagyonelemek tekintetében a törvény erejénél fogva és a tulajdonos bármely további nyilatkozata nélkül is a jogutód tulajdonszerzését eredményezték, azonban érvényes jogcím nélkül használt és birtokolt ingatlan esetén ahhoz az lett volna szükséges, hogy a tulajdonosi jogokat gyakorló szerv a tulajdoni hányad jogutód társaság részére történő tulajdonba adásához kifejezetten hozzájáruljon, illetve a tulajdonszerzését annak ellenére, hogy a jogelőd a vagyontárggyal jogszerűen nem rendelkezett, kifejezetten elismerje. Ilyen átruházást, illetve elismerést tartalmazó nyilatkozatot a a létesítő okiratok nem tartalmaztak, ezért azok aláírása a jogutód számára tulajdonjogot

nem keletkeztetett. Jogutódlás kizárólag a jogelődöt megillető kötelmi igény tekintetében következhetett be.

- [66] A fentebb kifejtettekből az is következik, hogy a jogerős ítélet nem sérti az 1988. évi Gt. 83. § (2) bekezdésébe foglalt azon szabályt sem, hogy a tag a vagyoni hozzájárulását vagy annak értékét a társaság, illetve a tagsági jogviszony fennállása alatt nem követelheti vissza, mivel a perbeli ingatlanhányadok nem tekinthetők „a tag vagyoni hozzájárulásának”, nem kerültek e társaságok tulajdonába, nem képezték azok törzs-, illetve alaptőkéjének részét. Megjegyzi a Kúria, a felperes átalakulást követő vagyonelvonásra vonatkozó tényelőadást nem is tett.
- [67] A Kúria mindezekre tekintettel - utalva az [54]-[55] pontokban kifejtettekre - a XX. rendű alperesre vonatkozó rendelkezés kivételével - a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül hozott jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [68] A Kúria a XX. rendű alperes ügygondnokának bejelentése és a közhiteles cégnyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy a XX. rendű alperest kényszertörlési eljárást követően 2016. december 1. napján törölték a cégjegyzékből, ezért vonatkozásában az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 251. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének és a per megszüntetésének volt helye.

Záró rész

- [69] A felperes az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében köteles az I. rendű alperes jogi képviseleti díjból álló eljárási költségének megfizetésére a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. Ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5)és (6) bekezdése alapján a pertárgy értékhez és a kifejtett jogi képviseleti tevékenységhez igazodóan mérlegeléssel határozta meg azzal, hogy az a 4/A. § (2) bekezdése alapján az ÁFÁ-t tartalmazza.
- [70] A XX. rendű alperes képviseletében mindkét fokú eljárásban ügygondnok járt el, aki a tárgyalásokon megjelent és érdemi nyilatkozatot tett, eljárása az általa képviselt alperes eljárási jogainak megóvását szolgálta. A részére az eljárás bíróságok által megállapított és kiutalni rendelt, illetve megítélt ügygondoki díjra vonatkozó ítéleti rendelkezéseket az rPp. 80. § (2) bekezdése megfelelő alkalmazásával a hatályon kívül rendelkezés nem érintette. A felülvizsgálati eljárásban költséget nem igényelt, a további alpereseknek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel.
- [71] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2018. január 30.

Dr. Farkas Attila sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó
bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró